

Nýggj samgonga í eygsjón

LAT okkum alt fyri eitt minna á orðatakið: tú skal ikki selja skinnið, fyrr enn bjørnin er skotin. Hetta má vera okkara gleðdagið fyrirnú, nú ein samgonga tyktist vera komin undir land. Í skrivandi stund er møguleiki fyri, at vit fáa eina samgongu við sambandsflokkinum, javnaðarflokkinum, verkamannafylkingini og sjálvstýrinum. Nú eingin annar møguleiki var at fáa eina samgongu mettu eisini vit, at slík samgonga átti at roynast. Tó mettu vit, at tjóðveldisflokkin átti at verið við til at tikið tey tøk, ið nú skulu takast. Nú at skula hoyra fólkalokkinn og tjóðveldið á andstøðubonki kappast um at rópa harðast um loysing og danska kolonialismu verður lítið hugaligt og enn minni uppbyggjandi. Tað sær tí ikki mætari út, enn at vit fara at fáa eina andstøðu, sum rætt og slætt fer at slá út í tóma luft. Tí neyvan er tað loysingin, sum meirilutin av Føroya fólki í dag sær sum einastu bjarging. Hinvegin er tað eisini sera avgerandi, at sambandið ikki sleppur til Danmarkar at avreiða tað vit hava vunnið á mál á sjálvbjargnisleið. Hetta er javnaðarflokkinur besta tryggin fyri.

SPYRST ein samgonga burtur úr umrøddu flokkum, so megu vit vóna, at stevið - arbeiðslagið - fer at vera gott. Vit vita av royndum, at ein fýraflokka samgonga er ikki tað besta, men hetta er so tann einasti møguleiki, skulu vit

fáa eitt stýri aftur. Nú at tveita landið út í enn eitt val vildi verið ábyrgdarleyst.

TAÐ eru helst tey javnaðarfólk, sum halda, at flokkurin heldur átti at tikið avleiðingarnar av valinum og hildið seg í andstøðu í eina tíð. Tey bera óta fyri, at flokkurin fer at missa uppafstur meira, um hann longu nú fer út aftur í Tinganes. Tað kann vera, at hesi hava rætt. Men veruleikin er so tann, at tað fæst ikki eitt stýri, uttan at javnaðarflokkin er við. Tí vildi tað eisini verið ábyrgdarleyst av flokkinum í eina slíkari støðu, at vent bakið til og bara kastað alt frá sær. Sjálvt um vandi er fyri, at flokkurin kann missa meira við nú aftur at taka við ábyrgd, so er tað í verandi støðu, tað einasta rætt. Upp á longri sikt fer tað at vera ein røtt avgerð. Og er tað nakað, sum vit hava brúk fyri í føroyskum politikki, so er tað júst hetta, at flokkar tora at taka við ábyrgd, eisini tá henda kann kosta atkvøður. Kaldur og kyniskur val- og atkvøðutakur hevur oyðilagt nokk í hesum landi. Vit mugu tora at ganga nýggjar leiðir.

FYRI Føroya fólk er hesin seinasti samgongumøguleikin tað besta, sum kann henda. Um tað ikki er tað fyri javnaðarflokkin vil tó so vísa. Her mugu vit bara vóna, at tey fólk, sum hava verið við í samráðingunum hava megnað at seta síni fingrameki á, soleiðis at merkisakir hjá javnaðarflokkinum eru við. Vit kunnu øll verða samd um, at vendi javnaðarflokkinur bakið til nú, og harvið møguliga tvingaði sambandið til at fara í samgongu við

fólkalokkinn, við táverandi samonguskjali sum grundarlag, tá hevði hetta verið ein vanlukka fyri Føroya land.

NÚ skulu so málsøki býttast, og landsstýrisfólk finnast. Er tað so at tað verður broyting í verandi manning javnaðarflokksins í Tinganesi, at onkur ella nøkur ikki vilja út aftur í Tinganes, so verður tað ein týðandi uppgáva hjá flokkinum at finna nýggj og góð evni. Her veldst so sjálvandi um, hvørji máløki flokkurin kemur at umsita. Tað er sjálvandi sera umráðandi, at flokkurin kemur at umsita mál, sum hava og koma at hava stóran týdning fyri hetta samfelag. Men tað hevur so sanniliga eisini stóran týdning, at flokkurin - skal útskifting gerast - finnur fólk, sum við sínum landsstýrisarbeiði - ikki bert kunnu gera eitt gott arbeiði fyri Føroyar - men sum so sanniliga eisini kunnu vera við til at lyfta flokkinn uppafstur ikki minst reint ideologiskt - hugsjónarliga. Tvs. at vekja áhugan fyri sosialdemokratisku hugsjónini og kanska serstakliga millum uppakandi áttarlið. Tá vit vit, hvussu stóran týdning fjølmiðlarnir hava fyri ein flokk at fáa boðskapin út, má tí eisini havast í huga evnini og dygdin til at fáa lýst bæði í orði og gerðum sosialdemokratisku grundsjónarmiðini.

VIT vita, at tað hevði sín prís at fara í eina samgongu saman við fólkalokkinum. Og tað kostaði eisini við valið. Hóast tað verður uppgávan hjá landsstýrisfólkum at arbeiða fyri alt landið

og fyri alt fólk, so fer sera stór ábyrgd at liggja á komandi landsstýrisfólkum javnaðarflokksins aftur at vinna fólksins álit. Her hugsa vit ikki minst um at opna eyguni hjá tí unga áttarliðnum fyri tí sosialdemokratisku hugsjónini. Tað skal tí vera vón okkara, tá umboð skulu veljast út í Tinganes, at valið ikki verður gjørt geografiskt og "valdømistaktiskt", sum hevur verið so vanlig mannagongd í øllum flokkum, tvs. at hava flokkar mist mann ella verið fyri ósigri í einum valdømi, so skal tað afturfyri hava landsstýrismann. Hetta meta vit vera eina skeiva mannagongd. Heldur ræður um hjá flokkinum at leita fram fólk, sum umframt at kunna reka skilagóðan landspolitikk, eisini hava bakgrundina, evnini og førleikan til at kunna stimbra og menna áhugan fyri sosialdemokratiskum politikki - ikki bert í einum einstøkum valdømi - men í øllum landinum sum heild. Veljið tí fólk, sum megna hesa uppgávan. Tey finnast. Og gerið ikki hetta so týðandi val til ein spurning um persónar tvs. at tað má ikki vera avgerandi, hvussu væl ella illa lýddir hesir eru millum tey, sum í dag stýra og leiða flokkinn. Farið út við opnum sinni - eins og tit gjørdur, tá tit fóru í samgongusamráðingar - og finnið fólk ella tað fólk, sum bæði hevur evnini til at gera eitt gott arbeiði og samtiðis aftur kann profelera javnaðarhugsjónina.

SOSIALURIN

Oljan "nærkast"

UM somu tíð sum føroyingar gerast alt meira dapurskygd, nú nærur eingin glotti sæst fyri framman, hómost úti í havsbrúnni ein nýggjur vinnumøguleiki, sum kann - um rætt verður atborið - fáa hetta samfelagið á fótur aftur - og ikki minst - gera tað liviligt á hesum klettum fyri okkara eftirkomarar langt inn í næstu øld.

TAÐ er náttúrligt bæði at gleðast og at ivast - onkur kanska óttast - tá eitt lítið fiskivinnusamfelag er á einum so avgerandi vegamóti sum at skula byrja eina heila nýggja vinnu - oljuvinnu. Vit eiga at royna at skilja tey, sum vilja sleppa í gongd alt fyri eitt og sum við verandi ótryggu støðu í samfelagnum í huga ikki hava stundir at bíða. Og vit eiga somuleiðis at skilja tey, sum siga, at hastverk er lastverk, og at vit tí eiga at byggja upp eina oljuvinnu stig fyri stig. Tað er hesar báðar stóðutakanir vit eiga at sjóva saman, soleiðis at vit hvørki skunda okkum óneyðuga nógv ella heilt leggjast oman á málið og drála og nógv.

ANTIN vit vilja tað ella ikki, so er leiðin longu sett móti eina komandi oljuvinnu. Tað kann tykjast lógið at tosa um eina slíka vinnu, áðrenn tú í heila tikið veit, um olja finst. Tað er tó ikki so lógið. Tvørturímóti er tað avgerandi neyðugt longu nú at gera allar tær neyðugu fyrireikingarnar so sum lógi og reglur fyri einum komandi

virksemi bæði á sjógv og á landi. Tað er rætt, at vit ikki kunnu siga nakað við vissu um, antin olja er í føroysku undirgrundini ella ikki. Men tá fortreytnar tykjast vera góðar at finna olju, og olja eisini er funnin við okkara mark, so er tað rætt longu nú at fyrireika okkum og tilrættaleggja útviklingin sum um at olja finst í undirgrundini.

TEY, sum halda tað gongur ov seint, mistaka seg. Tí seismiskar kanningar eru fyrsta fortreytin fyri at kunna fara viðari fram. Hesar eru í gongd og vit vænta fyrstu úrslitini um fáar mánaðir. Oljuráðleggingarnevndin fer nú at fyrireika eina undirgrundarlóg og gera reglur fyri, hvussu komandi lisenir skulu skipast. Tað, hevur alstóran týdning er at tryggja sær, at føroyska samfelagið fær nakað burtur úr møgulegu oljunni, og netupp tí mugu vit ansa okkum í hesum so vánaligu tóðunum, at vit ikki selja okkum ov bliga. Eisini mugu vit ansa eftir ikki at styggja stóru oljufeløgini burtur úr ov restriktivum reglum men heldur royna at geva teimum góðar og rímuligar umstøður at virka undir. Her er alla tíðina spurningurin um at finna eina rætta og skilagóða javnvág millum føroyska samfelagið, sum eingin møguleg ráðvæni í undirgrundini og so tey feløg, sum skulu hjálpa okkum við at fáa hesi ráðvæni til høldar.

OLJURÁÐSTEVNAN í Stavanger mundi koma sera væl við hjá bæði teimum, sum skulu fyrireika okkum

upp á eina oljuvinnu, skapa eina vinnu burtur úr oljunni og teimum, sum skulu kunna Føroya fólk um, hvat fyrirst á hesum stóra øki. Vit halda, at tað var sera umráðandi hjá Oljuráðleggingarnevndini at vitja á ráðstevnunum umframt hjá teimum fáum vinnulívsfólkunum, ið vóru við. Hesi komu heimaftur við nýggjari vitan, sum so aftur skal gera tey enn betri før fyri at tilrættaleggja okkara egnu oljuvinnu.

TAÐ nýggja landsstýrið, sum fer at taka við í næstum, eigur alt fyri eitt at taka upp samband við teir stovnar og persónar, sum hava tilknýti til tilrættalegging av komandi oljuvinnuni. Her er bæði talan um Oljuráðleggingarnevnd, marknasamráðingarnevnd, felagið Føroya Oljuádnad og onnur við. Landsstýrið eigur alt fyri eitt at fáa innlit í, hvussu langt er komið, hvønn veg tað ber, hvønn tørv stovnar og feløg hava á peningi til tess at kunna gera arbeiðið nógv væl. Eftir okkara tykki eiga peningáttanir ikki at forða nøkrum ella seinka náttúrliga gongdini. Landsstýrið má seta teir pengar og tey fólk av nú beinanvegin, sum bæði oljuráðleggingarnevnd og marknasamráðingarnevnd halda kundi stuðlað undir arbeiði teirra. Eitt nú eigur landsstýrið at umhugsa at geva marknasamráðingarnevndinifiggarliga orku til at útgeva sær alla ta ráðgeving hon hevur brúk fyri. Her verður m.a. hugsað um útlendskar serfrøðingar. Hetta er ikki sagt fyri at undirmeta arbeiðið hjá føroysku serfrøðingunum, sum knýttir eru at nevndini. Hetta er mest sum fyri at

tryggja sær, at vit ikki missa nakað á gólvíð bara tí at landsstýrið ikki dugir at síggja virðið í hesum arbeiði.

VIT halda tað eisini vera sera umráðandi ikki at skifta fólkini, sum nú hava arbeiði við umrøddu málið í drúga tíð, út við onnur bara fyri at skifta út, tí nýtt landsstýri verður skipað. Tað má ikki koma partapolitikkur upp í undirgrundarmálið. Hetta mál skal loysast tvørpolitiskt. Vit vilja tí fegnir endurtaka tað, sum varð viðgjørt í grein her í blaðnum í farnu viku: at tingmenn mugu ikki seta forðingar í vegin fyri tí nevnd, sum nú samráðist við bretar um markið. Eru tit ónøgdir ella mangla tykkum upplýsingar, farið tá til nevndina. Stuðlið nevndini í hennara arbeiði, eitt nú kunnu tit vita, um nevndini tørvar meiri hjálp og ráðgeving, nú bretar eftir øllum at døma hava viðtakað um sína samráðingarnevnd við eisini at hava umboð fyri oljuvinnuna við um somu tíð sum teir gera alt fyri at skunda undir eina oljuvinnu við markið.

VÍST hevur tað skund at fáa nýggj arbeiðspláss her á landi, at stegða fráflytingini og at leggja lunnar undir eitt ríkarí og tryggari samfelag fyri komandi áttarliðum. Finst olja í undirgrundini, so eigur alt at verða gjørt fyri at fáa eina lønandi vinnu burtur úr. Men latið okkum arbeiða saman og fara skynsamiliga fram til felags gagn. Ongar lótvinningsloysnir her, takk.

SOSIALURIN